

The Impact of the Iranian Islamic Revolution on the Cultural and Political Identity of Muslims in Jammu and Kashmir

Mohammad Hossein Safaei*

Mohammad Taghi Shariati**

Abstract

The Islamic Revolution of Iran in 1979 has had profound impacts on the cultural and political identity of Muslims in Jammu and Kashmir, particularly the Shia community. This research, conducted using a qualitative approach and in-depth interviews with religious, cultural, and social experts, systematically analyzes the collected data using thematic analysis to identify key themes and patterns. The findings indicate that the Islamic Revolution of Iran, as a successful anti-colonial and Islamic awakening model, has been an inspiration for the youth and religious scholars of Kashmir. The messages of the revolution, particularly the teachings of Imam Khomeini, have fostered religious unity between Shias and Sunnis and strengthened the Islamic identity in Kashmir. Kashmiri religious scholars have played a significant role in this process by promoting the teachings of the revolution and organizing joint religious gatherings. Kashmiri youth, inspired by the revolution, have also engaged in demonstrations and cultural struggles, utilizing media to disseminate revolutionary concepts. The conclusion shows that the Islamic Revolution of Iran has not only contributed to religious solidarity in Kashmir but has also led to the political and cultural awakening of the region's Muslims. This revolution continues to serve as a source of inspiration and resistance in the freedom

* Assistant Professor Department of War Studies, National Defense University, Tehran, Iran (Corresponding Author), mhs13680@yahoo.com

** Ph.D. in Political Science, University of Tehran, Tehran, Iran, Shariati66@ut.ac.ir

Date received: 26/10/2024, Date of acceptance: 01/01/2025

and anti-colonial struggles of the Kashmiri people, with its effects observable in the society and political and social activities.

Keywords: Islamic Revolution of Iran, Jammu and Kashmir, Islamic Awakening, Shia Muslims of Kashmir, Religious Unity.

Introduction

The Iranian Islamic Revolution of 1979 profoundly influenced the cultural and political identity of Muslims in Jammu and Kashmir, especially the Shia community. Historically, Islam has been integral to the region's identity since the 14th century, primarily due to the influence of Persian scholars like Mir Syed Ali Hamdani. The revolution, led by Imam Khomeini, emerged as an inspiring model of anti-colonial and Islamic awakening. This study explores the extent of the revolution's impact on the unity and resistance movements among Kashmiri Muslims, particularly its influence on promoting solidarity between Shia and Sunni communities and its role in shaping the political and social consciousness of Kashmiri youth.

Materials & Methods

The research employs a qualitative approach, using in-depth interviews with religious, cultural, and social experts in Jammu and Kashmir. These interviews aimed to collect detailed insights into the influence of the Iranian Revolution on the region's Muslim identity and social movements. The data gathered were analyzed systematically through thematic analysis to identify key themes and patterns. The method included breaking down the data into smaller components, coding, and forming thematic networks to highlight the connections and impact pathways of revolutionary ideas in Kashmiri society.

Discussion & Result

The findings reveal that the Iranian Revolution served as an influential model for Kashmiri Muslims, promoting religious unity and anti-colonial sentiments. Imam Khomeini's messages, emphasizing Islamic unity and resistance against oppression, were particularly well-received among Kashmiri scholars and youth. Religious leaders in Kashmir actively propagated these revolutionary messages by organizing joint religious gatherings, translating revolutionary speeches, and leveraging local media outlets. Kashmiri youth also took an active role by engaging in cultural and

social demonstrations inspired by the revolution's principles, further promoting solidarity and resistance against Indian colonial rule. The revolution's impact extends beyond religious unity, contributing to a broader cultural and political awakening within the region.

Conclusion

The Iranian Islamic Revolution has been instrumental in redefining the collective Islamic and political identity of Muslims in Jammu and Kashmir. The promotion of revolutionary ideals fostered unity between Shia and Sunni communities, reducing sectarian divides and encouraging collaboration towards common Islamic goals. The involvement of Kashmiri scholars and youth, inspired by the Iranian model, has resulted in the formation of cultural resistance groups and the use of modern media to disseminate revolutionary concepts. The ongoing influence of the revolution is visible in the continued struggle for political freedom and social justice among the Kashmiri population, showcasing its lasting impact on the region's socio-political and cultural landscape.

Bibliography

- Abedi Jafari, Hassan; Taslimi, Mohammad Saeed; Faghihi, Abolhassan; Sheikhzadeh, Mohammad. (2011). Thematic Analysis and Network of Themes: A Simple and Effective Method for Explaining Patterns in Qualitative Data. Strategic Management Thinking (Strategic Management), Vol. 5, No. 2. [in Persian]
- Ali Shah, Iftikhar & Mohsen Mohammadi. (2018). Innovation Diffusion Theory and the Reflection of the Islamic Revolution among the People of Kashmir. International Conference on the Scientific and Cultural Impacts of the Islamic Revolution of Iran, Collection of Conference Articles. [in Persian]
- Azkaei, Parviz. (1991). The Promoter of Islam in "Little Iran": The Life and Works of Mir Sayyid Ali Known as "Shah Hamadan", Including the Treatise "Hamdani". Hamadan: Bu-Ali Sina University. [in Persian]
- Barzegar, Ebrahim. (2003). Diffusion Theory and the Reflection of the Islamic Revolution. Public Law Research, 5(8), 39-73. [in Persian]
- Bhat, G. Q. & Wani, K. A. (2020). Resurgence of Muslim Political Identity in Kashmir. University of Kashmir Press.
- Daniélou, Alain (2003). A Brief History of India, translated by Hurry, Kenneth, Inner Traditions/
- Ghayoumzadeh, Mahmoud. (2013). The Impact of the Islamic Revolution on the "Subcontinent": An Observational Report from Kashmir. Ma'arif Journal, No. 101. [in Persian]

- Hollister, John Norman. (1994). Shi'ism in India, Translated by Azarmidoht Moshayekh Faredani. Tehran: University Publishing Center. [in Persian]
- Jafarian, Rasool (2008). Atlas of Shi'ism, Tehran: Ministry of Defense and Armed Forces Logistics. [in Persian]
- Mazaheri, Azam (2012). The Background and Factors of the Spread of Islam in Kashmir from the 7th to 10th Century AH. Master's Thesis, Al-Zahra University. [in Persian]
- Milani, Jamil & Esmaili, Mohammad Taqi. (2014). Diffusion Theory and the Reflection of the Islamic Revolution of Iran on Pakistan. Quarterly Journal of Islamic Revolution Studies, 11(38), 47-64. [in Persian]
- Miri, Seyed Javad (2013). Developments in the Northern Caucasus and Their Impact on the National Security of the Islamic Republic of Iran, Tehran: Institute for Humanities and Cultural Studies. [in Persian]
- Moeinabadi, Hossein & Sabzi, Roohollah. (2015). Analysis of the Reflection of the Islamic Revolution of Iran in Iraq Based on Diffusion Theory. Islamic World Political Studies, 4(1), 47-70. [in Persian]
- Mohammadpour, Ahmad. (2011). Anti-Method Qualitative Research Method. Tehran: Sociologists. [in Persian]
- Rai, M. (2004). Hindu rulers, Muslim subjects: Islam, rights, and the history of Kashmir. Princeton University Press.
- Sharifi, Ali & Barzegar, Ebrahim. (2014). A Look at the Impact of the Islamic Revolution of Iran on Turkey Using Diffusion Theory. Quarterly Journal of Islamic Revolution Research, 3(2), 213-238. [in Persian]
- Shokoohi, Hassan. (1998). New Thinking in the Philosophy of Geography. Tehran: Gitashenasi. [in Persian]
- Zutshi, C. (2004). Languages of belonging: Islam, regional identity, and the making of Kashmir. Permanent Black.

تأثیر انقلاب اسلامی ایران بر هویت فرهنگی و سیاسی مسلمانان جامو و کشمیر

محمد حسین صفائی*

محمدتقی شریعتی**

چکیده

انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۳۵۷ تأثیرات عمیقی بر هویت فرهنگی و سیاسی مسلمانان جامو و کشمیر، به ویژه شیعیان این منطقه داشته است. این تحقیق با استفاده از روش کیفی و مصاحبه‌های عمیق با خبرگان و متخصصان مذهبی، فرهنگی و اجتماعی انجام شده است. داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از تحلیل مضمون به‌طور سیستماتیک تحلیل شده تا مضامین و الگوهای اصلی شناسایی شوند. یافته‌ها نشان می‌دهند که انقلاب اسلامی ایران به‌عنوان یک الگوی موفق ضد استعمار و بیداری اسلامی، الهام‌بخش جوانان و علمای مذهبی کشمیر بوده است. پیام‌های انقلاب، به ویژه آموزه‌های امام خمینی (ره)، موجب ایجاد وحدت مذهبی بین شیعیان و اهل تسنن و تقویت هویت اسلامی در کشمیر شده است. علمای مذهبی کشمیر با ترویج آموزه‌های انقلاب و برگزاری مجالس مشترک مذهبی نقش مهمی در این فرایند داشته‌اند. جوانان کشمیری نیز با الهام از انقلاب اسلامی، به برگزاری تظاهرات و مبارزات فرهنگی پرداخته و از رسانه‌ها برای ترویج مفاهیم انقلابی استفاده کرده‌اند. نتیجه‌گیری نشان می‌دهد که انقلاب اسلامی ایران نه تنها به ایجاد همبستگی مذهبی در کشمیر کمک کرده، بلکه به بیداری سیاسی و فرهنگی مسلمانان این منطقه نیز انجامیده است. این انقلاب همچنان به‌عنوان منبع الهام و مقاومت در مبارزات آزادی‌خواهی

* استادیار گروه مطالعات جنگ، دانشگاه عالی دفاع ملی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)،
mhs13680@yahoo.com

** دکتری علوم سیاسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران، shariati66@ut.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۸/۰۵، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۰/۱۲

و ضد استعماری مردم کشمیر عمل می‌کند و تأثیرات آن در جامعه و فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی مشاهده می‌شود.

کلیدواژه‌ها: انقلاب اسلامی ایران، جامو و کشمیر، بیداری اسلامی، شیعیان کشمیر، وحدت مذهبی.

۱. مقدمه

فرایند اسلام‌گرایی در جامو و کشمیر از قرن هفتم میلادی، با مهاجرت بازرگانان و مبلغان مسلمان از شبه‌جزیره عربستان و تعاملات فرهنگی-اقتصادی آغاز شد. با این حال، اسلام به‌طور گسترده‌تری در قرن چهاردهم میلادی، با ورود مبلغ مشهور ایرانی، میر سید علی همدانی (معروف به «شاه همدان»)، در این منطقه گسترش یافت (Rai, 2004:79). شاه همدان و پیروانش که به «صوفیان» شناخته می‌شدند، با آموزه‌های صوفیانه خود، مردم محلی را به اسلام دعوت کردند و باعث گسترش فرهنگ و تمدن اسلامی در کشمیر شدند (مظاهری، ۱۳۹۱: ۲۷). تعالیم صوفیانه آنها که بر اساس تسامح، مدارا و محبت بنا شده بود، تأثیر زیادی بر جذب مردم به اسلام گذاشت و به‌مرور، اسلام به دین غالب در این منطقه تبدیل شد (اذکایی، ۱۳۷۰: ۴۶). افزون بر این، سلسله‌های مسلمان همچون سلسله شاه‌میر که از قرن چهاردهم تا شانزدهم میلادی بر کشمیر حکمرانی کردند، نقش مهمی در ترویج اسلام و توسعه هنر و فرهنگ اسلامی ایفا نمودند (Daniélou, 2003: 65). از این‌رو، اسلام نه‌تنها به‌عنوان یک دین، بلکه به‌عنوان بخشی جدایی‌ناپذیر از هویت و فرهنگ مردم جامو و کشمیر شکل گرفت.

در ادامه تاریخ اسلام در جامو و کشمیر، پس از سلسله شاه‌میر، کشمیر تحت حاکمیت سلسله‌های مختلفی از جمله مغول‌ها، افغان‌ها و در نهایت سیک‌ها قرار گرفت. با ورود مغول‌ها در قرن شانزدهم میلادی، دوره‌ای از رونق و شکوفایی فرهنگی و هنری آغاز شد. مغول‌ها با حمایت از ساخت مساجد، مدارس و مراکز علمی، به توسعه فرهنگ اسلامی کمک کردند و کشمیر را به یکی از مراکز مهم فرهنگی در شبه‌قاره هند تبدیل کردند؛ اما پس از سقوط امپراتوری مغول و با حمله افغان‌ها در قرن هجدهم، دوره‌ای از ناآرامی و بی‌ثباتی در منطقه آغاز شد که تا اوایل قرن نوزدهم با تسلط سیک‌ها بر کشمیر ادامه یافت (جعفریان، ۱۳۸۷: ۶۰۳).

نفوذ فرهنگی ایران در هندوستان و قفقاز مانعی بزرگ بر سر راه استیلای انگلیس و روسیه بر این مناطق بود و برای رسیدن به هدف استعمار، این قدرت‌ها به سیاست ایران‌زدایی و اسلام‌زدایی متوسل شدند (میری، ۱۳۹۲: ۱۲۰). در قرن نوزدهم، با ورود کمپانی هند شرقی بریتانیا و پس‌از آن، توافقنامه‌ای که بر اساس آن جامو و کشمیر به خانواده دوگرا فروخته شد، حکومت هندوها بر اکثریت مسلمانان کشمیر تحمیل شد. این دوره با سرکوب شدید مسلمانان و بی‌عدالتی‌های اجتماعی همراه بود. مسلمانان کشمیر که اکثریت جمعیت را تشکیل می‌دادند، از لحاظ اقتصادی، سیاسی و اجتماعی تحت فشار بودند (Zutshi, 2004: 32). در واکنش به این وضعیت، در اوایل قرن بیستم، جنبش‌های اسلامی و اصلاح‌طلبی در کشمیر شکل گرفت. این جنبش‌ها با هدف بهبود وضعیت اجتماعی و اقتصادی مسلمانان، تلاش برای احیای فرهنگ اسلامی و مبارزه برای حقوق سیاسی و اجتماعی مسلمانان تحت رهبری شخصیت‌هایی چون شیخ عبدالله و دیگران آغاز شد (Bhat & Wani, 2020: 14). این تحولات در نهایت زمینه‌ساز مبارزات بزرگ‌تری شد که در نیمه دوم قرن بیستم به اوج خود رسید.

با ورود به قرن بیستم و رشد جنبش‌های اسلامی در جامو و کشمیر، فضای سیاسی و اجتماعی این منطقه تحت تأثیر مبارزات جهانی مسلمانان قرار گرفت. با پیروزی انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۳۵۷، موجی از الهام و امید در میان مسلمانان کشمیر ایجاد شد. انقلاب اسلامی به عنوان یک جنبش موفق ضد استبداد و استقلال‌خواهی اسلامی، نمونه‌ای از پیروزی مردم مسلمان علیه ظلم و ستم شناخته شد. تأثیر انقلاب اسلامی باعث شد که گروه‌ها و جنبش‌های اسلامی در کشمیر، از جمله سازمان‌هایی مانند «جماعت اسلامی»، از مفاهیم و آموزه‌های انقلاب ایران برای تقویت مبارزات خود استفاده کنند (هالیستر، ۱۳۷۳: ۱۶۲). این گروه‌ها به دنبال تطبیق این اصول با شرایط کشمیر بودند و بر ارزش‌های مقاومت، عدالت و اتحاد اسلامی تأکید می‌کردند. در نتیجه، انقلاب اسلامی ایران به منبع الهام برای مردم و جنبش‌های اسلامی در کشمیر تبدیل شد و نقش مهمی در بازتعریف هویت اسلامی و سیاسی این منطقه ایفا کرد.

۲. روش تحقیق

این تحقیق با هدف تحلیل عمق و گستردگی تأثیرات انقلاب اسلامی بر شیعیان جامو و کشمیر، از روش مصاحبه‌های عمیق با خبرگان و متخصصان استفاده می‌کند. این خبرگان

شامل علمای مذهبی، فعالان فرهنگی و اجتماعی و نخبگان جامعه شیعیان کشمیر هستند که به‌طور مستقیم با موضوع تحقیق در ارتباط بوده‌اند. تحلیل مضمون به عنوان هسته اصلی پژوهش ما عمل کرده است. مصاحبه‌های انجام شده با هدف گردآوری داده‌های کیفی و درک عمیق‌تر موضوع، به روش تحلیل مضمون مورد بررسی قرار گرفتند. این روش نه تنها به ما اجازه داد تا الگوها و مضامین اصلی را شناسایی کنیم، بلکه به عنوان پایه و اساس سایر روش‌های تحلیل کیفی مانند روایتی، نشانه‌شناختی و مکالمه‌ای نیز عمل کرد. به عبارت دیگر، تحلیل مضمون به عنوان یک چارچوب کلی برای درک و تفسیر داده‌های کیفی ما بوده است. بدین ترتیب، بسیاری از رویه‌های تحلیل داده‌ها به فرآیندهای تحلیل مضمون از جمله مفهوم‌یابی، مقوله‌بندی، سازمان‌دهی و الگوسازی موضوعی وابسته‌اند (محمدپور، ۱۳۹۰: ۶۸).

روش‌های مختلفی برای تحلیل مضمون وجود دارد که هر یک فرآیندهای خاص خود را دنبال می‌کنند. در این بخش، فرآیند تحلیل مضمون به سه مرحله کلان، شش گام و بیست اقدام تقسیم می‌شود: الف) تجزیه و توصیف متن، ب) تشریح و تفسیر متن و ج) ادغام و یکپارچه‌سازی مجدد متن. هرچند تمامی این مراحل با تفسیر و تحلیل همراه هستند، اما در هر مرحله، سطح بالاتری از انتزاع حاصل می‌شود. تحلیل مضمون زمانی آغاز می‌شود که تحلیل‌گر به دنبال شناسایی الگوهایی از معانی و موضوعات در داده‌ها باشد و این فرآیند ممکن است در حین جمع‌آوری داده‌ها نیز آغاز شود. نقطه پایان این فرآیند تهیه گزارشی از محتوا و معانی الگوها و مضامین در داده‌هاست. علاوه بر این، تحلیل یک فرآیند زمان‌بر است که نباید با عجله انجام شود و نوشتن نیز از همان گام اول آغاز شده و تا گام نهایی ادامه دارد. نکته مهم دیگر این است که تحلیل‌های کیفی بر مبنای مجموعه‌ای از خطوط راهنما و نه قوانین مشخص عمل می‌کنند که این امر باعث انعطاف‌پذیری آن‌ها برای تطبیق روش با سؤالات و داده‌های تحقیق می‌شود؛ بنابراین، این فرآیند سه مرحله‌ای تنها یکی از روش‌های تحلیل مضمون به شمار می‌آید و هر پژوهشگر با توجه به ماهیت و سؤالات تحقیق خود و ابزارهای مورد استفاده می‌تواند از روش خاص خود بهره‌برداری کند. همچنین، این فرآیند خطی نیست، بلکه مستلزم یک فرآیند رفت و برگشتی در کل مجموعه داده‌هاست (عابدی جعفری و دیگران، ۱۳۹۰).

جدول ۱. فرآیند گام به گام تحلیل مضمون و تحلیل شبکه‌ی مضامین،

مرحله	گام	اقدام
تجزیه متن	۱. آشنا شدن با متن مورد بررسی	۱. ۱. پیاده‌سازی داده‌ها (در صورت لزوم) ۲. ۱. مطالعه اولیه و مطالعه مجدد داده‌ها ۳. ۱. نوشتن ایده‌های اولیه
	۲. ایجاد کدهای اولیه و کدگذاری	۱. ۲. پیشنهاد چارچوب کدگذاری و تهیه قالب مضامین ۲. ۲. تکنیک متن به بخش‌های کوچک‌تر ۳. ۲. کدگذاری ویژگی‌های جالب داده‌ها
	۳. جستجو و شناسایی مضامین	۱. ۳. تطبیق دادن کدها با مضامین بالقوه ۲. ۳. استخراج مضامین از بخش‌های کدگذاری شده متن ۳. ۳. پالایش و بازبینی مضامین
	۴. ترسیم شبکه مضامین	۱. ۴. بررسی و کنترل هم‌خوانی مضامین با کدهای استخراج‌شده ۲. ۴. مرتب نمودن مضامین ۳. ۴. انتخاب مضامین اصلی ۴. ۴. ترسیم نقشه‌های مضامین ۵. ۴. اصلاح و تأیید شبکه‌ها
تشریح متن	۵. تحلیل شبکه مضامین	۱. ۵. تعریف و نام‌گذاری مضامین ۲. ۵. توصیف و توضیح شبکه مضامین
ترکیب متن	۶. تدوین گزارش	۱. ۶. تلخیص شبکه مضامین و بیان مختصر و صریح مضامین ۲. ۶. مرتبط نمودن نتایج تحلیل با سؤالات تحقیق و مبانی نظری ۳. ۶. نوشتن گزارش علمی و تخصصی از تحلیل‌ها

عابدی جعفری و همکاران، ۱۳۹۰

جدول ۲. ویژگی‌های اعضای جامعه و شرکت‌کنندگان در تحقیق

ویژگی	مشخصات اعضای جامعه	ویژگی
تعداد خبرگان شرکت‌کننده	۱۲ نفر	تعداد اعضای جامعه شرکت‌کننده
میانگین سن	۴۵ سال	میانگین سن
جنسیت	مرد (۱۲ نفر)	جنسیت
میزان تحصیلات	حوزوی (۲ نفر)، دانشگاهی (۱۰ نفر)	میزان تحصیلات
تخصص	محققان اجتماعی (۶ نفر)، علمای مذهبی (۲ نفر)، فعالان محلی (۴ نفر)	نقش اجتماعی

۳. پیشینه پژوهش

افتخار علی شاه و محسن محمدی (۱۳۹۷) در مقاله‌ای تحت عنوان «نظریه پخش نوآوری و بازتاب انقلاب اسلامی در مردم کشمیر» بر این باورند که انقلاب اسلامی ایران به‌عنوان یک عامل مؤثر در بیداری اسلامی، تأثیرات عمیقی بر مسلمانان کشمیر گذاشته است. آنان با بهره‌گیری از نظریه پخش نوآوری توضیح می‌دهند که چگونه یک پدیده جدید می‌تواند در جوامع دیگر گسترش یافته و تغییرات مهمی ایجاد کند. در کشمیر، این تأثیرات به شکل‌های گوناگون، از جمله احیای تفکر و هویت اسلامی، افزایش آگاهی سیاسی و گرایش به اصول اسلامی در بین جوانان و تقویت جنبش‌های آزادی‌خواهانه و ضد استکباری نمایان شده است. همچنین، به اعتقاد آن‌ها، انقلاب اسلامی ایران در کشمیر نقش مهمی در ایجاد وحدت بین شیعه و سنی ایفا کرده و این امر در منطقه‌ای با تنوع مذهبی و قومی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. این پژوهش به انقلاب اسلامی ایران به‌عنوان یک الگوی موفق نگاه کرده و نشان می‌دهد که چگونه توانسته است به یک نیروی الهام‌بخش برای تحولات مثبت در جامعه مسلمانان کشمیر تبدیل شود (علی شاه و محمدی، ۱۳۹۷: ۲۷۵).

محمود قیوم زاده (۱۳۹۳) در پژوهشی تحت عنوان «تأثیر انقلاب اسلامی بر «شبه‌قاره» گزارش مشاهداتی از کشمیر» به بررسی اثرات گسترده انقلاب اسلامی ایران و شخصیت امام خمینی (ره) بر مردم کشمیر پرداخته است. او تأثیرات این انقلاب را در جنبه‌های مختلفی از جمله گرایش مردم به استقلال‌طلبی، آزادی‌خواهی و مبارزه با استبداد و نیز الگوگیری از امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی در مبارزات آزادی‌خواهانه بررسی می‌کند. وی همچنین به احیای پایگاه‌های دینی و مذهبی مانند «انجمن شرعی شیعیان کشمیر» و حوزه علمیه «باب العلم» اشاره می‌کند و نشان می‌دهد که چگونه انقلاب اسلامی ایران به بیداری اسلامی و تقویت هویت دینی و سیاسی مردم کشمیر کمک کرده است (قیوم زاده، ۱۳۹۲).

۴. چارچوب نظری

برای بررسی تأثیرات انقلاب اسلامی ایران بر مسلمانان کشمیر، این پژوهش از چارچوب نظری پخش یا پراکندگی استفاده می‌نماید. این چارچوب، فرایند انتقال ایده‌ها، ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی از یک کانون اصلی به محیط‌های دیگر را تحلیل می‌کند (برزگر، ۱۳۸۲: ۴۱-۴۲). در این پژوهش، انقلاب اسلامی ایران به‌عنوان یک رویداد اجتماعی و سیاسی با اهمیت، به‌منزله کانون اصلی پخش مفاهیم انقلابی و اسلامی تلقی می‌شود که به جوامع

مختلف، از جمله کشمیر، گسترش یافته است. با بهره‌گیری از این چارچوب، می‌توان به بررسی چگونگی شکل‌گیری و تحول هویت جمعی، کنشگری سیاسی و دینی مسلمانان کشمیر تحت تأثیر این انتقال فرهنگی پرداخت. در ادامه، این چارچوب را با استفاده از پنج بخش اصلی نظریه پخش به صورت تفصیلی شرح می‌دهیم تا نشان دهیم چگونه انقلاب اسلامی ایران به عنوان یک منبع الهام‌بخش و الگویی برای بیداری اسلامی و مقاومت در میان مسلمانان کشمیر عمل کرده است.

۱.۴ مبدأ و مقصد بخش

نظریه پخش، فرآیند انتقال ایده‌ها، ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی از یک کانون اصلی یا مبدأ به محیط‌های دیگر را بررسی می‌کند. این کانون می‌تواند یک رویداد تاریخی، یک شخصیت تأثیرگذار یا یک ایدئولوژی مشخص باشد که به عنوان محرک اصلی تغییر اجتماعی عمل می‌نماید. در این نظریه، مقصد به عنوان جامعه یا گروهی تعریف می‌شود که این عناصر فرهنگی را دریافت کرده و تحت تأثیر آن‌ها قرار می‌گیرد. فرایند پخش از طریق کانال‌های مختلفی همچون رسانه‌ها، شبکه‌های اجتماعی و نهادهای اجتماعی رخ می‌دهد و در نهایت منجر به تحولات هویتی، نگرشی و رفتاری در جوامع مقصد می‌گردد (معین‌آبادی و سبزی، ۱۳۹۴: ۵۲). انقلاب اسلامی ایران در چارچوب نظریه پخش، به عنوان یک رویداد محوری با ایدئولوژی عدالت‌خواهی، وحدت اسلامی و مبارزه با استعمار، نقش یک کانون اصلی را ایفا کرده است. پیام‌های این انقلاب به رهبری امام خمینی (ره)، به‌ویژه بر استقلال‌خواهی و مقاومت در برابر ظلم تأکید داشته و از طریق شبکه‌های مختلف اجتماعی، فرهنگی و مذهبی به جامعه مسلمانان کشمیر منتقل شده است. این انتقال فرهنگی، منجر به شکل‌گیری یک هویت جمعی جدید در میان مسلمانان کشمیر شده که در آن مفاهیم انقلاب اسلامی به عنوان الگویی برای مبارزه با استعمار هند و مقابله با تهاجم فرهنگی بومی‌سازی شده است. در نتیجه، یک جنبش اجتماعی و فرهنگی در کشمیر شکل گرفته که به دنبال احقاق حقوق دینی و سیاسی خود و استقلال منطقه می‌باشد.

۲.۴ موضوع پخش

در نظریه پخش، محتوا به عنوان مجموعه‌ای از ایده‌ها، ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی تعریف می‌شود که از یک کانون اصلی به محیط‌های دیگر منتقل می‌شود. این محتوا شامل

اصول اخلاقی، دینی و سیاسی بوده و از طریق نهادهای اجتماعی همچون نهادهای مذهبی و گروه‌های اجتماعی به جامعه هدف انتقال می‌یابد. مفاهیمی مانند عدالت، مقاومت و وحدت، ازجمله مضامین رایجی هستند که در این محتوا مورد تأکید قرار می‌گیرند. این مفاهیم با توجه به بافت فرهنگی و اجتماعی جامعه مقصد بومی‌سازی شده و از طریق مکانیزم‌هایی همچون گردهمایی‌ها، مراسم مذهبی و فعالیت‌های فرهنگی به جامعه معرفی و نهادینه می‌شوند (میلانی و اسماعیلی، ۱۳۹۳: ۵۰). در زمینه انقلاب اسلامی ایران، این موضوع به‌وضوح در جامعه مسلمانان کشمیر قابل مشاهده است. پیام‌ها و آموزه‌های انقلاب اسلامی که بر اصول وحدت اسلامی، مبارزه با ظلم و استعمار و مقاومت در برابر تهاجم فرهنگی تأکید دارند، از طریق علمای مذهبی و جوانان کشمیری به این منطقه منتقل شده‌اند. علمای مذهبی و فعالان محلی با استفاده از مساجد به‌عنوان پایگاه‌های انقلابی، مجالس مشترک شیعه و سنی را برگزار کرده و از این فرصت‌ها برای ترویج پیام‌های انقلاب اسلامی استفاده کرده‌اند. همچنین، تظاهرات ضد استعماری و ایجاد گروه‌های تبلیغاتی و فرهنگی به‌منظور گسترش آموزه‌های انقلاب، نشان‌دهنده تأثیرات گسترده این پیام‌ها در جامعه کشمیر است که به یک هویت و همبستگی جمعی جدید در میان مسلمانان منجر شده است.

۳.۴ زمان بخش

زمان بخش از زمان وقوع انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۳۵۷ آغاز می‌شود و به‌عنوان نقطه شروع بیداری اسلامی و الهام‌بخشی برای مسلمانان کشمیر عمل کرده است. این انقلاب با پیام‌های عدالت‌خواهی، مبارزه با ظلم و استعمار و تأکید بر وحدت اسلامی، تأثیر عمیقی بر جامعه مسلمانان کشمیر گذاشته است. این تأثیرات، به‌ویژه در دهه‌های ابتدایی پس از انقلاب، به شکل فعالیت‌های فرهنگی و مذهبی، تظاهرات و برگزاری نشست‌های مردمی خود را نشان داد. این دوره زمانی به‌عنوان یک نقطه تحول تاریخی در کشمیر، بیداری اسلامی را در میان مسلمانان این منطقه تقویت کرد و الهام‌بخش حرکت‌های اجتماعی و سیاسی شد. در دهه‌های بعدی، این تأثیرات همچنان ادامه یافت و به گسترش فعالیت‌های انقلابی و مذهبی در کشمیر منجر شد. از دهه هشتاد میلادی به بعد، مسلمانان کشمیر با برگزاری تظاهرات ضد استعماری، مجالس مذهبی و برنامه‌های فرهنگی در حمایت از آموزه‌های انقلاب اسلامی ایران، این حرکت را تقویت کردند. این فعالیت‌ها به‌مرور زمان به

یک جنبش گسترده‌تر تبدیل شد که در آن مسلمانان کشمیر برای احقاق حقوق خود و مبارزه با استعمار و تهاجم فرهنگی متحد شدند.

۴.۴ مقصد و محیط بخش

مقصد و محیط بخش در نظریه پخش به فضایی اشاره دارد که پیام‌ها و ایدئولوژی‌ها در آن پذیرش می‌یابند و تأثیرات خود را بروز می‌دهند (شریفی و برزگر، ۱۳۹۳: ۲۱۷). در مورد انقلاب اسلامی ایران و تأثیر آن بر مسلمانان کشمیر، این فضا شامل بافت اجتماعی، مذهبی و فرهنگی کشمیر است که به واسطه شبکه‌های مختلف مذهبی و فرهنگی تحت تأثیر پیام‌های انقلاب قرار گرفته‌اند. در این محیط، مساجد، مدارس دینی، دانشگاه‌ها و مجامع فرهنگی به عنوان مراکز کلیدی فعالیت می‌کنند که مسلمانان کشمیر را گرد هم می‌آورند و فرصتی برای تبادل نظر، یادگیری و تقویت آموزه‌های انقلابی فراهم می‌کنند. این محیط‌ها با استفاده از برنامه‌ها و مراسمات دینی و فرهنگی، به یک فضای پویا برای ترویج ایده‌ها و مفاهیم انقلاب اسلامی تبدیل شده‌اند. این محیط‌ها به عنوان بستری برای تقویت وحدت میان شیعه و سنی و تشویق به مقاومت در برابر استعمار و تهاجم فرهنگی هند عمل می‌کنند. به‌ویژه مساجد به عنوان مکان‌هایی برای برگزاری نمازهای جماعت، مجالس مشترک و سخنرانی‌های مذهبی، نقش مهمی در همبستگی مسلمانان کشمیر ایفا کرده‌اند. مدارس دینی نیز به آموزش آموزه‌های انقلاب و ترویج مفاهیم وحدت و مقاومت می‌پردازند و دانشگاه‌ها و مراکز فرهنگی به برگزاری نشست‌های علمی و فرهنگی با محوریت انقلاب اسلامی کمک کرده‌اند. این محیط‌ها با تعامل و مشارکت فعال جوانان و علمای مذهبی، به پایگاه‌های قدرتمندی برای تقویت همبستگی اجتماعی و بیداری اسلامی در کشمیر تبدیل شده‌اند.

۵.۴ مسیر حرکت بخش

مسیر حرکت بخش به فرآیندها و اقداماتی اشاره دارد (شکوهی، ۱۳۷۷: ۳۰۵-۳۰۷) که مسلمانان کشمیر، به‌ویژه جوانان و علمای مذهبی، با الهام از انقلاب اسلامی ایران برای تقویت مقاومت و بیداری اسلامی در پیش گرفته‌اند. این اقدامات شامل تشکیل گروه‌های مقاومت فرهنگی و سازمان‌دهی تظاهرات و برنامه‌های مذهبی در سطح جامعه است. این گروه‌ها و تظاهرات، به عنوان نمادی از اعتراض به استعمار هند و ترویج وحدت اسلامی،

به‌شدت تحت تأثیر آموزه‌های انقلاب اسلامی قرار داشته و به دنبال بازتاب مفاهیم مقاومت و ایستادگی امام خمینی (ره) در جامعه کشمیر هستند. این مسیر حرکت نه‌تنها در سطح مذهبی، بلکه در سطح اجتماعی نیز قابل‌مشاهده است؛ جایی که جوانان با استفاده از رسانه‌های اجتماعی، پیام‌های انقلاب را به نسل جدید منتقل می‌کنند. همچنین، مسیر حرکت بخش شامل همکاری‌های فعالانه با علمای ایرانی و بهره‌گیری از آموزش‌های آن‌ها برای تقویت آموزه‌های امام خمینی (ره) در کشمیر است. علمای مذهبی کشمیر با ارتباط و همکاری نزدیک با حوزه‌های علمیه ایران و حضور در دوره‌های آموزشی، مفاهیم انقلابی و اسلامی را یاد می‌گیرند و سپس آن‌ها را به جامعه خود منتقل می‌کنند. این علمای مذهبی، با آموزش‌های عملی و نظری خود، به‌عنوان پل ارتباطی بین ایران و کشمیر عمل کرده و مفاهیم انقلاب اسلامی را به‌صورت مستقیم به جامعه منتقل می‌کنند. این مسیر حرکت، نشان‌دهنده تلاش مستمر مسلمانان کشمیر برای بیداری اسلامی، حفظ هویت دینی و مقاومت در برابر استعمار و تهاجم فرهنگی است.

۵. یافته‌ها

۱.۵ تقویت همبستگی اسلامی و وحدت مذهبی

برای بررسی تأثیر انقلاب اسلامی ایران بر تقویت وحدت و همبستگی مذهبی میان شیعیان و اهل تسنن در کشمیر، از کارشناسان و خبرگان جامعه مذهبی و فرهنگی منطقه درخواست شد که به این سؤال پاسخ دهند که «چگونه انقلاب اسلامی ایران به تقویت وحدت و همبستگی مذهبی میان شیعیان و اهل تسنن در کشمیر کمک کرده است؟».

در پاسخ به این سؤال، کارشناسان و خبرگان مذهبی و فرهنگی کشمیر بیان کردند که انقلاب اسلامی ایران نقش مهمی در تقویت همبستگی و اتحاد میان شیعیان و اهل تسنن این منطقه ایفا کرده است. آن‌ها توضیح دادند که پیام‌های وحدت‌بخش امام خمینی (ره) در کشمیر به‌عنوان الگویی برای اتحاد اسلامی مورد استقبال قرار گرفت. به گفته یکی از کارشناسان، پیام‌های امام خمینی (ره) به‌طور گسترده میان مسلمانان کشمیر منتشر و باعث شد تا اختلافات مذهبی به کنار گذاشته شود و تأکید بر اهداف و ارزش‌های مشترک اسلامی افزایش یابد. یکی دیگر از کارشناسان به برگزاری مراسمات مشترک میان شیعیان و اهل تسنن در کشمیر اشاره کرد. وی توضیح داد که با الهام از پیام‌های انقلاب اسلامی، مجالس مشترک مذهبی به‌طور منظم برگزار می‌شود. این مجالس، فرصتی برای تعامل و

تبادل نظر میان این دو گروه فراهم می‌آورد و به تقویت روابط برادرانه و همبستگی اجتماعی میان آن‌ها کمک می‌کند. این اقدامات نمادی از همکاری و اتحاد مذهبی در کشمیر است که تحت تأثیر مستقیم آموزه‌های انقلاب اسلامی شکل گرفته است. در ادامه، برخی از کارشناسان به اقدام نمادین مقام معظم رهبری اشاره کردند که در سفری به کشمیر، نماز جماعتی را پشت سر امام جماعت اهل سنت به‌جا آوردند. آن‌ها توضیح دادند که این اقدام تأثیر عمیقی در جامعه گذاشت و به‌عنوان پیامی برای وحدت و همبستگی مذهبی میان شیعه و سنی تلقی شد. این حرکت نمادین، وحدت و همکاری میان مسلمانان شیعه و سنی کشمیر را بیش از پیش تقویت کرد. همچنین، یکی از مصاحبه‌شوندگان به همبستگی شیعیان کشمیر با انقلاب اسلامی ایران اشاره کرد و توضیح داد که شیعیان با پذیرش انقلاب اسلامی به‌عنوان الگویی برای مبارزه و بیداری اسلامی، در جهت ترویج آموزه‌های امام خمینی (ره) و مفاهیم انقلابی در کشمیر تلاش کردند. این تلاش‌ها نه تنها به ترویج پیام‌های انقلاب کمک کرد، بلکه به همبستگی میان شیعیان و اهل تسنن نیز منجر شد و موجب شد تا این دو گروه مذهبی در راستای اهداف مشترک همکاری کنند. در نهایت، نقش مساجد در این فرایند توسط کارشناسان برجسته شد. به گفته آن‌ها، مساجد به‌عنوان مکانی برای ترویج آموزه‌های انقلاب اسلامی و مفاهیم همبستگی و اتحاد عمل می‌کنند. امامان و علمای مذهبی با استفاده از آموزه‌های امام خمینی (ره)، در مساجد به ترویج پیام‌های وحدت‌آفرین پرداختند. این مساجد به محلی برای گردهمایی و تعامل شیعیان و اهل تسنن تبدیل شده و به تقویت همبستگی اجتماعی و مذهبی در کشمیر کمک کرده‌اند.

۲.۵ نقش علمای کشمیر در ترویج آموزه‌های انقلاب

در پاسخ به این سؤال که «علمای مذهبی و فرهنگی کشمیر چه نقشی در انتقال و ترویج آموزه‌ها و پیام‌های انقلاب اسلامی ایران به جامعه شیعی ایفا کرده‌اند؟»، کارشناسان و خبرگان مذهبی و فرهنگی کشمیر بر نقش کلیدی علمای این منطقه در انتقال آموزه‌ها و پیام‌های انقلاب اسلامی ایران به جامعه شیعیان تأکید کردند. آن‌ها معتقدند که این علما به‌عنوان نمایندگان فکری و مذهبی، تأثیرات عمیقی در معرفی و ترویج مفاهیم انقلابی امام خمینی (ره) در کشمیر داشته‌اند و به روش‌های مختلف برای ترویج این مفاهیم تلاش کرده‌اند. نخستین نقشی که علمای مذهبی و فرهنگی در کشمیر ایفا کرده‌اند، دعوت از علمای ایرانی و برگزاری جلسات مشترک بوده است. یکی از کارشناسان بیان کرد که

علمای کشمیر با دعوت از علمای ایرانی به این منطقه، تلاش کرده‌اند تا آموزه‌ها و پیام‌های انقلاب اسلامی را به صورت مستقیم و از زبان نمایندگان مذهبی ایران به جامعه منتقل کنند. این جلسات که در مساجد و مجالس مذهبی برگزار می‌شد، به محلی برای ترویج و تبادل آموزه‌های انقلابی تبدیل شد و باعث شد تا جامعه کشمیری با مفاهیم اساسی انقلاب ایران آشنا شود. در ادامه، ترجمه خطبه‌ها و سخنان رهبری به زبان اردو توسط علمای کشمیر به عنوان یکی از راهکارهای مؤثر ترویج آموزه‌های انقلاب اسلامی معرفی شد. علمای مذهبی و فرهنگی، با ترجمه و پخش این خطبه‌ها در میان شیعیان کشمیر، به گسترش آموزه‌های انقلاب کمک کردند. یکی از مصاحبه‌شوندگان توضیح داد که این اقدام پیام‌های انقلاب اسلامی و سخنان امام خمینی (ره) و رهبر معظم انقلاب را به زبانی قابل فهم و محلی در دسترس مردم کشمیر قرار داد و این مفاهیم به راحتی در میان آن‌ها انتشار یافت. یکی دیگر از اقدامات علمای کشمیر، استفاده از شبکه‌های تلویزیونی و رسانه‌های محلی برای تبلیغ و ترویج پیام‌های انقلاب اسلامی ایران بوده است. به گفته برخی از کارشناسان، این علمای مذهبی از شبکه‌های تلویزیونی ایران، به ویژه شبکه‌هایی که پیام‌های فرهنگی و دینی انقلاب را پخش می‌کردند، استفاده کرده و از طریق این برنامه‌ها، مردم کشمیر را با آموزه‌های انقلاب اسلامی آشنا کردند. این استفاده گسترده از رسانه‌ها به علمای مذهبی اجازه داد تا مفاهیم انقلابی را به شکلی گسترده و مؤثر به جامعه منتقل کنند. علمای مذهبی همچنین با همکاری نزدیک با حوزه علمیه قم و سایر نهادهای مذهبی جمهوری اسلامی ایران، به ترویج آموزه‌های انقلاب اسلامی پرداختند. یکی از کارشناسان در این رابطه گفت که علمای مذهبی کشمیری، با شرکت در دوره‌های آموزشی ایران و ارتباط مستقیم با حوزه‌های علمیه، مفاهیم و آموزه‌های انقلابی را از نزدیک دریافت کردند و سپس آن‌ها را به جامعه خود انتقال دادند. این ارتباط مستمر با حوزه‌های علمیه ایران، به علمای مذهبی کشمیر این امکان را داد که با به روزترین مفاهیم و آموزه‌های انقلابی آشنا شده و آن‌ها را به جامعه منتقل کنند. برگزاری دوره‌ها و نشست‌های مذهبی با محوریت انقلاب اسلامی نیز از دیگر اقداماتی بود که علمای کشمیر برای ترویج این آموزه‌ها انجام دادند. این دوره‌ها که در مساجد، مدارس دینی و مکان‌های عمومی برگزار می‌شد، فرصتی را فراهم آورد تا شیعیان کشمیر با تاریخچه، اهداف و پیام‌های انقلاب اسلامی ایران آشنا شوند. به گفته برخی از خبرگان، علمای مذهبی کشمیری تلاش کردند تا جوانان و دانشجویان را به شرکت در برنامه‌های علمی و معارف اسلامی جامعه المصطفی و حوزه علمیه قم تشویق کنند تا از

نزدیک با فرهنگ و آموزه‌های انقلاب اسلامی ایران آشنا شوند و پس از بازگشت، به مروجین این آموزه‌ها در جامعه خود تبدیل شوند.

۳.۵. بیداری اسلامی و مقاومت در کشمیر با پیام‌های انقلاب

در پاسخ به این سؤال که «پیام‌های انقلاب اسلامی ایران چگونه به بیداری اسلامی و تقویت روحیه مبارزه با استعمار و ستم در میان جوانان و شیعیان کشمیر منجر شده است؟»، کارشناسان و خبرگان مذهبی و فرهنگی کشمیر توضیح دادند که پیام‌های انقلاب اسلامی ایران و آموزه‌های امام خمینی (ره)، تأثیرات عمیقی بر بیداری اسلامی و تقویت روحیه مبارزه و مقاومت در میان جوانان و شیعیان این منطقه داشته است. این پیام‌ها که به شدت بر مبارزه با ظلم و دفاع از عدالت تأکید داشتند، به الگوی الهام‌بخشی برای جامعه کشمیر تبدیل شدند. نخستین تأثیر پیام‌های انقلاب اسلامی ایران در کشمیر، بیداری اسلامی گسترده‌ای بود که در میان جوانان و شیعیان این منطقه شکل گرفت. یکی از مصاحبه‌شوندگان به این نکته اشاره کرد که پیام‌های انقلاب، الهام‌بخش نسل جوان کشمیر شد و آن‌ها را به این باور رساند که مبارزه با استعمار و ستم، یک وظیفه دینی و اجتماعی است. علاوه بر بیداری اسلامی، پیام‌های انقلاب اسلامی ایران به تقویت روحیه مبارزه مسلحانه در میان شیعیان و جوانان کشمیری نیز منجر شد. به گفته کارشناسان، جوانان کشمیر که در پی استقلال و آزادی بودند، با مشاهده مبارزات امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی ایران، تصمیم گرفتند تا با الگوگیری از این انقلاب، مبارزات مسلحانه خود را برای رهایی از استعمار آغاز کنند. این اقدام‌ها و مبارزات، نشان‌دهنده تأثیر مستقیم انقلاب اسلامی بر روحیه جوانان کشمیر و تصمیم آن‌ها برای مقابله با استعمار بود.

پیام‌های انقلاب اسلامی ایران همچنین به تغییر الگوی زندگی و طرز فکر جوانان کشمیری منجر شد. یکی از مصاحبه‌شوندگان توضیح داد که جوانان کشمیری، پس از آشنایی با آموزه‌های امام خمینی (ره) و اهداف انقلاب اسلامی، تلاش کردند تا سبک زندگی خود را بر اساس ارزش‌های اسلامی و انقلابی تغییر دهند. این تغییرات شامل توجه به مسائل اجتماعی و سیاسی، شرکت در تظاهرات و برنامه‌های مذهبی و فرهنگی و دفاع از حقوق مسلمانان و مستضعفان بود. این تغییرات به‌طور مستقیم از پیام‌های انقلاب اسلامی و الگوی مبارزاتی امام خمینی (ره) الهام گرفته بود. یکی دیگر از تأثیرات انقلاب اسلامی بر جوانان کشمیر، برگزاری تظاهرات و برنامه‌های ضد استعماری بود. به گفته کارشناسان،

جوانان و شیعیان کشمیری، با الهام از انقلاب ایران، به‌طور گسترده‌ای به برگزاری تظاهرات و اعتراضات مسالمت‌آمیز علیه استعمار هند پرداختند. آن‌ها از شعارها و مفاهیمی که در انقلاب اسلامی ایران به‌کاررفته بود، مانند «مبارزه با ظلم» و «استقلال‌خواهی»، استفاده کرده و آن‌ها را به شعاری برای مبارزات خود تبدیل کردند. این تظاهرات، به‌عنوان نمادی از بیداری اسلامی و روحیه مبارزه در کشمیر شناخته شد. پیام‌های انقلاب اسلامی ایران به تقویت روحیه مقاومت و مبارزه در دانشگاه‌ها و مدارس دینی کشمیر نیز منجر شد. جوانان کشمیری که در دانشگاه‌ها و مدارس دینی تحصیل می‌کردند، تحت تأثیر آموزه‌های انقلاب اسلامی قرار گرفته و تلاش کردند تا از این پیام‌ها برای ایجاد جنبش‌های دانشجویی و مذهبی استفاده کنند. یکی از کارشناسان به این نکته اشاره کرد که این دانشجویان و طلبه‌ها با سازمان‌دهی برنامه‌های فرهنگی و مذهبی و ترویج آموزه‌های انقلابی، به‌عنوان پیشروان بیداری اسلامی و مبارزه در کشمیر عمل کردند.

۴.۵ جوانان کشمیری؛ مروجین انقلاب اسلامی

در پاسخ به این سؤال که «چگونه جوانان کشمیری، با الهام از آموزه‌های انقلاب اسلامی ایران، در ترویج و گسترش این آموزه‌ها در جامعه خود نقش‌آفرینی کرده‌اند؟»، کارشناسان و خبرگان مذهبی و فرهنگی کشمیر توضیح دادند که جوانان این منطقه با الهام از آموزه‌های انقلاب اسلامی ایران و شخصیت امام خمینی (ره)، به‌عنوان نیروهای پیشرو در ترویج و گسترش این آموزه‌ها در جامعه خود عمل کرده‌اند. آن‌ها با استفاده از ابزارهای مختلف و مشارکت فعال در فعالیت‌های اجتماعی تلاش کرده‌اند تا مفاهیم انقلاب اسلامی را در کشمیر ترویج دهند. نخستین راهی که جوانان کشمیری برای ترویج آموزه‌های انقلاب اسلامی ایران استفاده کرده‌اند، شرکت در دوره‌های کوتاه‌مدت و برنامه‌های علمی در ایران بوده است. کارشناسان بیان کردند که جوانان کشمیری، با شرکت در دوره‌های آموزشی و معارف اسلامی جامعه المصطفی و حوزه علمیه قم، آموزه‌ها و مفاهیم انقلاب اسلامی را از نزدیک فراگرفتند. آن‌ها پس از بازگشت به کشمیر، به‌عنوان مبلغان و مربیان در جامعه خود عمل کردند و این مفاهیم را به دیگر جوانان و اهالی منطقه منتقل کردند. جوانان کشمیری همچنین به‌صورت فعال در برگزاری برنامه‌ها و نشست‌های انقلابی و مذهبی مشارکت کرده‌اند. به گفته کارشناسان، این جوانان با برگزاری تظاهرات و نشست‌های مذهبی در مساجد و اماکن عمومی، تلاش کردند تا پیام‌های انقلاب اسلامی و مفاهیم وحدت اسلامی

را در جامعه ترویج کنند. این اقدامات، به افزایش آگاهی عمومی در میان مردم کشمیر کمک کرد و فضای مناسب‌تری برای تبادل نظر و تعامل میان جوانان و دیگر اقشار جامعه ایجاد نمود. علاوه بر این، جوانان کشمیری با ترجمه آثار شهید مطهری، امام خمینی (ره) و دیگر متفکران انقلابی ایران به زبان‌های محلی و اردو، در ترویج آموزه‌های انقلاب نقش مهمی ایفا کرده‌اند. یکی از مصاحبه‌شوندگان توضیح داد که این جوانان با تشکیل گروه‌های مطالعاتی و ترجمه کتاب‌ها و مقالات مرتبط با انقلاب اسلامی، تلاش کردند تا این مفاهیم را به شکلی قابل فهم و بومی به مردم کشمیر منتقل کنند. این تلاش‌ها به افزایش دسترسی مردم به آموزه‌های انقلاب و گسترش این مفاهیم در جامعه کمک کرده است. جوانان همچنین با استفاده از شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌های جدید، به تبلیغ و ترویج آموزه‌های انقلاب اسلامی پرداخته‌اند. کارشناسان بیان کردند که جوانان کشمیری با ایجاد صفحات و کانال‌های مختلف در شبکه‌های اجتماعی، پیام‌های انقلاب را به مخاطبان وسیع‌تری منتقل کرده‌اند. آن‌ها با پخش مقالات، ویدئوها و پیام‌های آموزشی، به ترویج مفاهیم عدالت‌خواهی، وحدت اسلامی و مبارزه با ظلم پرداخته‌اند که تأثیر زیادی در افزایش آگاهی عمومی و حمایت از آرمان‌های انقلاب در کشمیر داشته است. نقش زنان جوان در ترویج آموزه‌های انقلاب اسلامی نیز قابل توجه بوده است. به گفته کارشناسان، زنان جوان کشمیری که تحت تأثیر انقلاب اسلامی قرار گرفته‌اند، به‌طور فعال در برنامه‌های مذهبی و اجتماعی شرکت کرده و به برگزاری کلاس‌های دینی و انقلابی در مساجد و مدارس دینی پرداخته‌اند. آن‌ها به‌عنوان مربیان و مروجان دینی، به دیگر زنان و دختران جامعه پیام‌های انقلاب و آموزه‌های امام خمینی (ره) را منتقل کرده و نقش مهمی در ترویج و گسترش این مفاهیم داشته‌اند. در نهایت، جوانان کشمیری با همکاری با علمای مذهبی و سازمان‌های دینی محلی، به ترویج آموزه‌های انقلاب اسلامی در سطح جامعه پرداخته‌اند. این جوانان با تشکیل گروه‌های تبلیغی و مشارکت در برنامه‌های مذهبی که توسط علما و نهادهای محلی برگزار می‌شود، پیام‌های انقلاب را به جامعه منتقل کرده‌اند. این همکاری‌ها باعث شده تا جوانان به‌عنوان نیروهای فعال و پیشرو در جنبش انقلابی و بیداری اسلامی کشمیر نقش‌آفرینی کنند.

۵.۵ الگوی مبارزه با استعمار و تهاجم فرهنگی در کشمیر

در پاسخ به این سؤال که «انقلاب اسلامی ایران چگونه به شیعیان و جوانان کشمیری انگیزه و الگویی برای مقابله با تهاجم فرهنگی و استعمار هند ارائه داده است؟»، کارشناسان و خبرگان مذهبی و فرهنگی کشمیر بر این نکته تأکید کردند که انقلاب اسلامی ایران و آموزه‌های امام خمینی (ره)، به عنوان الگویی برای مقاومت در برابر ظلم و تهاجم فرهنگی در میان جوانان و شیعیان کشمیر نقش اساسی ایفا کرده است. نخستین و مهم‌ترین تأثیر انقلاب اسلامی ایران، ایجاد انگیزه برای مقاومت فرهنگی در میان جوانان کشمیری بود. یکی از کارشناسان اظهار داشت که پیام‌های امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی، جوانان کشمیر را به این باور رساند که می‌توانند با تکیه بر ارزش‌های اسلامی خود، در برابر تهاجم فرهنگی و استعماری مقاومت کنند. علاوه بر این، انقلاب اسلامی ایران به شیعیان و جوانان کشمیری الگویی برای مبارزه با استعمار و استبداد ارائه داد. امام خمینی (ره) با رهبری انقلاب اسلامی و سرنگونی رژیم شاهنشاهی، نشان داد که با اتحاد و ایمان به ارزش‌های اسلامی، می‌توان قدرت‌های بزرگ را به چالش کشید و در مقابل ظلم ایستاد. این الگو، جوانان کشمیری را برانگیخت تا با استعمار هند مقابله کنند و برای آزادی و استقلال خود مبارزه کنند. به گفته یکی از مصاحبه‌شوندگان، این الگوی مبارزاتی، به شیعیان و جوانان کشمیر انگیزه داد تا برای مقابله با استعمار و ستم آماده شوند و از آموزه‌های انقلاب اسلامی به عنوان منبعی برای تقویت روحیه مقاومت بهره بگیرند. پیام‌های انقلاب اسلامی ایران همچنین باعث شد تا جوانان کشمیری با تشکیل گروه‌ها و سازمان‌های مقاومت فرهنگی، به مقابله با تهاجم فرهنگی هند بپردازند. یکی از کارشناسان به این نکته اشاره کرد که جوانان کشمیری، با الهام از انقلاب اسلامی و با حمایت علما و نخبگان مذهبی، گروه‌های فرهنگی و تبلیغاتی تشکیل دادند تا آموزه‌های انقلاب اسلامی را به جامعه خود منتقل کنند و از تهاجم فرهنگی هند جلوگیری کنند. این گروه‌ها با برگزاری برنامه‌های فرهنگی، مذهبی و آموزشی، به ترویج ارزش‌های اسلامی و مقابله با فرهنگ استعماری و سکولاریسم پرداختند.

انقلاب اسلامی همچنین به جوانان و شیعیان کشمیری آموزش داد که با تأسیس مؤسسات فرهنگی و مذهبی، به ترویج آموزه‌های اسلامی و مقاومت در برابر تهاجم فرهنگی بپردازند. به گفته یکی از مصاحبه‌شوندگان، جوانان کشمیر با تأسیس مراکز فرهنگی و مساجد، برنامه‌های مذهبی و فرهنگی برگزار کردند تا به ترویج ارزش‌های انقلاب

اسلامی و مقابله با تأثیرات فرهنگی بیگانگان پردازند. این مراکز به محلی برای تعامل و تبادل نظر میان جوانان و دیگر اعضای جامعه تبدیل شد و به تقویت هویت و همبستگی اسلامی در کشمیر کمک کرد. آموزه‌های انقلاب اسلامی و شخصیت امام خمینی (ره) به جوانان کشمیری اعتماد به نفس و انگیزه‌ای برای ایستادگی در برابر قدرت‌های استعماری داد. یکی از کارشناسان بیان کرد که جوانان کشمیری، با مشاهده اینکه چگونه امام خمینی (ره) با قدرت‌های بزرگ جهان مقابله کرد و موفق به ایجاد نظامی اسلامی شد، به این باور رسیدند که می‌توانند با مقاومت و اتحاد، در برابر هند ایستادگی کنند و برای آزادی خود مبارزه کنند. این اعتماد به نفس، نیروی محرکه‌ای برای جوانان کشمیر شد تا با انگیزه و اراده‌ای قوی، در مقابل تهاجم فرهنگی و سیاسی بایستند و برای حفظ هویت و استقلال خود تلاش کنند.

۶. نتیجه‌گیری

انقلاب اسلامی ایران نقش مهمی در بازتعریف هویت اسلامی و سیاسی جامعه مسلمانان جامو و کشمیر ایفا کرده است. این انقلاب با تأکید بر اصول عدالت‌خواهی، مبارزه با ظلم و وحدت اسلامی، الگویی الهام‌بخش برای مسلمانان کشمیر، به‌ویژه شیعیان، شده است. آموزه‌های امام خمینی (ره) و مفاهیم انقلابی او، در میان مردم کشمیر به‌عنوان مدلی برای مقاومت در برابر استعمار هند و تلاش برای دستیابی به حقوق و آزادی‌های اجتماعی و سیاسی پذیرفته شده است. یکی از مهم‌ترین تأثیرات انقلاب اسلامی، ایجاد همبستگی و وحدت بین شیعیان و اهل تسنن در کشمیر بوده است. پیام‌های وحدت‌بخش انقلاب اسلامی و فعالیت علمای مذهبی در ترویج این پیام‌ها، اختلافات مذهبی را کاهش داده و تأکید بر اهداف مشترک اسلامی را افزایش داده است. برگزاری مجالس مشترک و استفاده از مساجد به‌عنوان مکانی برای ترویج پیام‌های انقلاب، به تقویت این وحدت کمک کرده و جامعه مسلمانان کشمیر را به هم نزدیک‌تر کرده است. علمای مذهبی کشمیر با بهره‌گیری از آموزه‌های انقلاب اسلامی و ارتباط با حوزه‌های علمیه ایران، مفاهیم انقلاب را در جامعه خود ترویج داده‌اند. آن‌ها از طریق جلسات مشترک، ترجمه خطبه‌ها و سخنان رهبری و استفاده از شبکه‌های تلویزیونی و رسانه‌های محلی، تلاش کرده‌اند تا پیام‌های انقلاب را به زبانی قابل فهم برای مردم کشمیر منتقل کنند. این فعالیت‌ها تأثیر گسترده‌ای در افزایش آگاهی و تعمیق آموزه‌های انقلابی در جامعه کشمیر داشته است.

انقلاب اسلامی ایران نه تنها الهام‌بخش علمای مذهبی بلکه الهام‌بخش جوانان کشمیر نیز بوده است. این جوانان با الگوبرداری از انقلاب ایران، جنبش‌های مقاومتی و فعالیت‌های فرهنگی متعددی را برای مقابله با استعمار هند و تهاجم فرهنگی ایجاد کرده‌اند. برگزاری تظاهرات ضد استعماری، استفاده از رسانه‌های اجتماعی برای ترویج آموزه‌های انقلاب و تشکیل گروه‌های فرهنگی و تبلیغاتی، نشان‌دهنده تأثیر عمیق انقلاب اسلامی بر نسل جوان کشمیر است که به دنبال تحقق عدالت و آزادی هستند. پژوهش نشان می‌دهد که انقلاب اسلامی ایران به‌عنوان الگویی مؤثر برای جنبش‌های آزادی‌خواهی و استقلال‌طلبی در کشمیر عمل کرده است. این انقلاب به ایجاد تحول در هویت اجتماعی و دینی مسلمانان کشمیر کمک کرده و آن‌ها را به حفظ و تقویت هویت اسلامی خود تشویق کرده است. انقلاب اسلامی ایران نه تنها به‌عنوان یک رویداد تاریخی، بلکه به‌عنوان منبع الهام و مقاومت برای مردم کشمیر عمل کرده و تأثیرات آن همچنان در فعالیت‌های اجتماعی، فرهنگی و سیاسی این منطقه مشاهده می‌شود.

کتاب‌نامه

- اذکایی، پرویز (۱۳۷۰). مروج اسلام «در ایران صغیر» احوال و آثار میرسیدعلی معروف به «شاه همدان» به انضمام رساله همدانیه، همدان: دانشگاه بوعلی سینا.
- برزگر، ابراهیم. (۱۳۸۲). نظریه پخش و بازتاب انقلاب اسلامی. پژوهش حقوق عمومی، ۵(۸)، ۳۹-۷۳.
- جعفریان، رسول (۱۳۸۷). اطلس شیعه، تهران: وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح
- شریفی، علی؛ برزگر، ابراهیم. (۱۳۹۳). نگاهی به تأثیرات انقلاب اسلامی ایران بر ترکیه با استفاده از نظریه پخش. فصلنامه علمی پژوهش‌های انقلاب اسلامی، ۳(۲)، ۲۱۳-۲۳۸.
- شکوهی حسن (۱۳۷۷). اندیشه نو در فلسفه جغرافیا، تهران: گیتاشناسی.
- عابدی جعفری، حسن؛ تسلیمی، محمد سعید؛ فقیهی، ابوالحسن، شیخ زاده، محمد (۱۳۹۰)، تحلیل مضمون و شبکه مضامین: روشی ساده و کارآمد برای تبیین الگوهای موجود در داده‌های کیفی، اندیشه مدیریت راهبردی (اندیشه مدیریت)، دوره ۵، شماره ۲.
- علی شاه، افتخار و محسن محمدی (۱۳۹۷)، نظریه پخش نوآوری و بازتاب انقلاب اسلامی در مردم کشمیر، همایش بین‌المللی بازخوانی آثار علمی و فرهنگی انقلاب اسلامی ایران مجموعه مقالات همایش بین‌المللی بازخوانی آثار علمی و فرهنگی انقلاب اسلامی.
- قیوم زاده، محمود (۱۳۹۲). تأثیر انقلاب اسلامی بر «شبه‌قاره» گزارش مشاهداتی از کشمیر، مجله معارف، شماره ۱۰۱.

تأثیر انقلاب اسلامی ایران بر ... (محمد حسین صفائی و محمدتقی شریعتی) ۴۵۵

محمدپور، احمد (۱۳۹۰). روش پژوهش کیفی ضد روش، تهران: جامعه شناسان
مظاهری، اعظم (۱۳۹۱). زمینه و عوامل گسترش اسلام در کشمیر از قرن ۷ تا ۱۰ ه.ق. پایان نامه
کارشناسی ارشد دانشگاه الزهراء.
معین آبادی، حسین، سبزی، روح الله. (۱۳۹۴). تحلیل بازتاب انقلاب اسلامی ایران در عراق بر اساس
نظریه پخش. مطالعات سیاسی جهان اسلام، ۴ (۱)، ۴۷-۷۰.
میری، سید جواد (۱۳۹۲). تحولات قفقاز شمالی و تأثیرات آن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران،
تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
میلانی، جمیل؛ اسماعیلی، محمدتقی (۱۳۹۳). نظریه پخش و بازتاب انقلاب اسلامی ایران بر پاکستان.
فصلنامه علمی مطالعات انقلاب اسلامی. ۱۱ (۳۸): ۴۷-۶۴.
هالیستر، جان نورمن (۱۳۷۳). تشیع در هند، مترجم: آذرمیدخت مشایخ فریدنی، تهران: مرکز نشر
دانشگاهی.

Rai, M. (2004). Hindu rulers, Muslim subjects: Islam, rights, and the history of Kashmir. Princeton University Press.

Daniélou, Alain (2003). A Brief History of India, translated by Hurry, Kenneth, Inner Traditions/

Zutshi, C. (2004). Languages of belonging: Islam, regional identity, and the making of Kashmir. Permanent Black.

Bhat, G. Q. & Wani, K. A. (2020). Resurgence of Muslim Political Identity in Kashmir. University of Kashmir Press.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی